

Romanko S.M. Regulation on the rights of the consumer on the quality and safety of agricultural products

The article is dedicated to research the actual questions of the consumer right for the quality and safety of the agricultural products law regulation. The researches are based on the systematization and analysis of existing norms of law and there were proposed the ways to perfect the law in this sphere.

Keywords: quality, safety, agricultural products, consumer, producer of the agricultural products, law norm order.

Яремак З.В.

ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ КАДАСТРІВ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

УДК 349.6:504.062

Нові ринкові умови організації суспільних відносин в Україні (ліквідація державної монополії на землю, ліси, перехід до різних форм власності, платне природокористування тощо) зумовлюють необхідність адаптації до них окремих інститутів, зокрема системи державних кадастрів природних ресурсів. Взятий Україною курс на впровадження в свою правову систему міжнародно визнаної концепції сталого розвитку, а також всебічне розгортання процесу партнерства нашої держави з Європейським Союзом вимагають наближення українського законодавства до законодавства в сфері охорони навколишнього середовища ЄС. Крім того, закріплення в чинному законодавстві положення про відкритість кадастрових систем дає можливість використовувати інформацію державних природоресурсових кадастрів в різних сферах суспільного життя всіма учасниками, починаючи від державних органів та органів місцевого самоврядування і закінчуючи окремим громадянином.

Дослідження проблеми ведення державних кадастрів займалися багато науковців. По-перше, це пов'язано з тим, що термін «кадастр» використовується не тільки в еколого-правовій сфері, але й в інших науках та галузях, а по-друге, застосовується цей термін не тільки стосовно природних ресурсів, але й щодо інших об'єктів (наприклад, містобудівний кадастр, кадастр сховищ радіоактивних відходів). Тому вивченням даного питання займалися

не тільки вчені в галузі юридичної науки (Б.В. Єрофеев, І.І. Каракаш, Є.Н. Колотінська, З.О. Котик, О.І. Крассов, П.Ф. Кулинич), але і науковці таких галузей як геодезії, картографії, землевпорядкування (Л.М. Перович, Б.І. Волосецький, С.П. Войтенко) тощо.

Метою даної публікації є визначення поняття кадастру, уніфікація змістовних складових даного поняття та аналіз класифікаційних груп, що сприятиме більш глибокому розумінню сутності державних кадастрів природних ресурсів.

У науковій літературі зазначено, що термін «кадастр» походить від латинського слова «caput», що означало «податний предмет», а також слова «capitastrum», що означало «опис податних предметів» [1, с.35]. Згідно з «Юридичною енциклопедією», «кадастр» походить від французького слова «cadastre», що означає «реєстр» [2, с.11].

Важливо зазначити, що, незважаючи на тривалу історію свого розвитку, кадастр ще не набув однозначного тлумачення. Окрім того, необхідно наголосити, що в Україні не існує нормативного визначення поняття кадастру природних ресурсів. Натомість чинним законодавством України передбачено ведення таких кадастрів, як: державний земельний кадастр (Закон України «Про Державний земельний кадастр» від 7.07.2011 р.); державний водний кадастр (Порядок ведення державного водного кадастру: постанова Кабінету Міністрів України від 8.04.1996 р.); державний лісовий кадастр (Порядок ведення державного лісового кадастру та обліку лісів: постанова Кабінету Міністрів України від 20.06.2007 р.); державний кадастр тваринного світу (Порядок ведення державного кадастру тваринного світу: постанова Кабінету Міністрів України від 15.11.1994 р.); державний кадастр рослинного світу (Порядок ведення державного обліку і кадастру рослинного світу: постанова Кабінету Міністрів України від 22.02.2006 р.); державний кадастр родовищ і проявів корисних копалин (Порядок державного обліку родовищ, запасів і проявів корисних копалин: постанова Кабінету Міністрів України від 31.01.1995 р.); державний кадастр природних лікувальних ресурсів (Порядок створення і ведення Державного кадастру природних лікувальних ресурсів:

постанова Кабінету Міністрів України від 26.07.2001 р.); державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду (Закон України від 16.06.1992 р. «Про природно-заповідний фонд України»); регіональні кадастри природних ресурсів (Положення про регіональні кадастри природних ресурсів: постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2001 р.); державний кадастр природних територій курортів (Порядок створення і ведення Державного кадастру природних територій курортів: постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2001 р.); державний кадастр сховищ радіоактивних відходів (Закон України від 30.06.1995р. «Про поводження з радіоактивними відходами); містобудівний кадастр (постанова Кабінету Міністрів України від 25.05.2011 р. «Про містобудівний кадастр»); національний кадастр антропогенних викидів та абсорбції парникових газів, передбачений Рамковою конвенцією ООН про зміну клімату, що ратифікована Україною 29.10.1996 р. та Кіотським протоколом до цієї Конвенції.

Як бачимо, нормативне закріплення мають не тільки кадастри, що стосуються об'єктів навколишнього природного середовища, але стосовно інших об'єктів. У зв'язку з цим поняття кадастру можна розглядати у широкому розумінні як інформаційну систему, яка включає в себе кількісні і якісні дані про будь-який кадастровий об'єкт, і у вузькому значенні (природоресурсовому) – як інформаційну систему, яка включає кількісні і якісні дані про природні ресурси та їх правовий статус.

В «Юридичній енциклопедії» дається теоретичне визначення «кадастру» як систематизованого банку кількісних і якісних даних щодо певного об'єкта, який призначений для забезпечення державних органів, підприємств, установ, організацій відповідною інформацією, необхідною для прийняття управлінських рішень [2, с.11].

У науковій літературі існують різні думки з приводу визначення даного поняття. Так, З.О. Котик визначає кадастр як інформаційну систему, яка включає в себе кількісні і якісні дані про кадастровий об'єкт та його правовий статус. Під кадастровим об'єктом розуміються земельні, водні, лісові та інші природні ре-

сурси, промислова, соціально-економічна та іншу інфраструктура [3, с.5]. Л.М. Перович, Б.І. Волосецький під кадастром розуміють методично сформований та науково обґрунтований реєстр даних про природні, соціальні, економічні й інші явища, їх кількісні та якісні показники, правовий статус [4, с.3]. В.І. Сільченко трактує кадастр як «систематизований звід зведень, що складається періодично чи шляхом безупинних спостережень над відповідним об'єктом» [5, с.74]. Інші науковці визначають кадастр як звід економічних, екологічних, організаційних і технічних показників, які характеризують кількість і якість природного ресурсу, а також склад і категорії природокористувачів [6, с.204].

Крім того, плутанина у визначенні поняття кадастру виникає і через те, що деякі вчені вважають, що існує лише один кадастр – земельний, і тільки він є єдиним Державним кадастром, а інші кадастри визначають як галузеві інформаційні системи [7, с.90]. Інші перелічують багато необхідних і важливих кадастрів різного призначення – земельний, лісовий, водний і т.д. [8, с.135]. Ще інші висловлюють думку про багатоцільові кадастри – комплексний територіальний кадастр природних ресурсів [9, с.375], ландшафтний кадастр [10, с.6]. Така неузгодженість у визначенні поняття кадастру пов'язана з тим, що цей термін застосовується не тільки в юридичній науці, але й в інших галузях знань (геодезії, ґрунтознавстві, економіці, сільському господарстві тощо).

Колотінська О.М. зауважує: «Кадастр є економіко-правовим поняттям і його слід розглядати у двох аспектах: економічному і юридичному, що відповідають його положенню в статичі і динаміці» [11, с.19]. При цьому між зазначеними поняттями існує певний взаємозв'язок та співвідношення. У той час, як кадастр у динаміці існує у вигляді дій по веденню кадастру, в процесі якого складаються суспільні відносини, що опосередковуються державою правовими нормами і надають кадастру правового значення, кадастр у статичі є результатом діяльності по його веденню і використовується державою для управління економікою. Автор зазначає, що в літературі не завжди чітко окреслюється різниця між економічним і правовим поняттями кадастру, внаслідок чого існує

хибна думка про існування основного і поточного кадастрів. Про поділ кадастру на основний та поточний говорить Т.П. Магазинчиков [12, с.15, 17, 27-29], серед сучасних вчених – М.Г. Ступень, Р.Й. Гулько, О.Я. Микула [13, с.55-58; 14, с.83-84]. На думку цих дослідників, завданням основного кадастру є початкове одержання чи уточнення відомостей, а поточного – виявлення і внесення змін, які відбулися після проведення основного кадастру. Однак кадастр як сукупність відомостей не може існувати у вигляді основного чи поточного, можна говорити лише про основний і поточний характер стадій кадастрового процесу, які здійснюються у певній часовій послідовності.

У чинному законодавстві також представлені легальні поняття окремих видів кадастрів. Зокрема, ст.193 Земельного кодексу України розглядає кадастр «як єдину державну систему земельно-кадастрових робіт, яка встановлює процедуру визнання факту виникнення або припинення права власності і права користування земельними ділянками та містить сукупність відомостей і документів про місце розташування та правовий режим цих ділянок, їх оцінку, класифікацію земель, кількісну та якісну характеристику, розподіл серед власників землі та землекористувачів». Натомість Закон України «Про Державний земельний кадастр» трактує «державний земельний кадастр як єдину державну геоінформаційну систему відомостей про землі, розташовані в межах державного кордону України, їх цільове призначення, обмеження у їх використанні, а також дані про кількісну і якісну характеристику земель, їх оцінку, про розподіл земель між власниками і користувачами». Таке визначення в більшій мірі відповідає загальноприйнятому у світовій практиці адже земельно-кадастрові роботи є лише засобом отримання кадастрових відомостей, а відповідно, це визначення не відображає повністю поняття державного земельного кадастру.

Аналогічна ситуація і щодо визначення поняття кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Ст.56 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» визначає державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фон-

ду як систему необхідних і достовірних відомостей про природні, наукові, правові та інші характеристики територій та об'єктів, що входять до складу природно-заповідного фонду. А Законом України «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки» кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду розглядається як «система обліку та оцінки кількісного та якісного стану територій та окремих об'єктів природно-заповідного фонду та їх територіальних сукупностей, призначена для забезпечення органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, фізичних і юридичних осіб достовірними даними про правовий статус, належність, режим, географічне положення, кількісні та якісні характеристики цих територій та об'єктів, їх природоохоронну, наукову, виховну, рекреаційну та іншу цінність з метою охорони, збереження та ефективного управління функціонуванням і розвитком природно-заповідного фонду».

Закон України «Про рослинний світ» дає визначення змісту державного кадастру рослинного світу: державний облік і кадастр рослинного світу містять систему відомостей і документів про розподіл об'єктів рослинного світу між власниками і користувачами (в тому числі орендарями) земельних ділянок, кількісні та якісні характеристики народногосподарської і наукової цінності рослинних ресурсів, поділ природних рослинних угруповань на категорії, економічну оцінку технічних, кормових, лікарських, харчових та інших властивостей природних рослинних ресурсів, інші дані про рослинні природні ресурси, необхідні для забезпечення їх невиснажливого використання, відтворення й ефективної охорони. (ч.2 ст.38).

Відповідно до п.1 постанови Кабінету Міністрів України, якою затверджено «Положення про порядок ведення державного кадастру тваринного світу», державний кадастр тваринного світу – систематизована сукупність відомостей про географічне поширення видів (груп видів) тварин, їх чисельність і стан, характеристики середовища їх перебування і сучасного господарського

використання, а також інших даних, необхідних для забезпечення охорони і раціонального використання тваринного світу.

У п.2 постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок ведення державного лісового кадастру та обліку лісів» подано нормативне визначення державного лісового кадастру, а саме: державний лісовий кадастр включає системні відомості про розподіл лісового фонду між власниками лісів і постійними лісокористувачами, поділ усіх лісів за категоріями залежно від виконуваних ними основних функцій, грошову оцінку та інші дані, що характеризують кількісний і якісний стан лісів.

П.2 Порядку ведення державного водного кадастру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.04.1996 р. (в редакції від 21.06.2004 р.), зазначає, що державний водний кадастр «являє собою систематизований звід відомостей про поверхневі, підземні, внутрішні морські води та територіальне море; обсяги, режим, якість і використання вод (водних об'єктів); водокористувачів (крім вторинних). До державного водного кадастру включаються також відомості про водогосподарські об'єкти, що забезпечують використання води, очищення та скид зворотних вод, а саме: споруди для акумуляції та регулювання поверхневих і підземних вод; споруди для забору та транспортування води; споруди для скиду зворотних вод; споруди, на яких здійснюється очистка зворотних вод (з оцінкою їх ефективності).

Із наведених вище наукових та нормативних визначень того чи іншого виду природноресурсового кадастру робимо висновок про те, що немає єдиного визначення поняття державного кадастру природного ресурсу та розуміння його змістовних складових. Таким чином, на основі аналізу наукових досліджень та нормативно-правових актів робимо висновок про те, що державні кадастри природних ресурсів доцільно розглядати в двох аспектах:

- по-перше, як діяльність органів державної влади по створенню та веденню державних кадастрів природних ресурсів. При цьому слід враховувати, що функцією управління є не сам ка-

дастр, а лише діяльність органів держави по його створенню та веденню;

- по-друге, як результат такої діяльності у вигляді державної інформаційної системи, яка покликана сприяти захисту та підтвердженню прав на природні ресурси та отримання повної та достовірної інформації про природні об'єкти. У цьому розумінні державні кадастри природних ресурсів – це об'єкт управлінської діяльності, що створюється з певною метою.

Крім того, розглядаючи державні кадастри як державну інформаційну систему, відсутня чітка вказівка на структуру даних, що містять інформацію про той чи інший природний об'єкт. Так, у нормативних актах стосовно земельного, кадастру рослинного світу визначено складові частини як «сукупність відомостей та документів», а стосовно кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду, природних лікувальних ресурсів, державного водного кадастру, лісового кадастру тощо – лише як «систему відомостей». Е.О. Грядя з цього приводу зауважує, що «...будь-який офіційний документ, так само як і система цих документів, не можуть бути кадастром в повному розумінні цього поняття. Крім того, документи є лише відображенням отриманих відомостей про природне, господарське, правове становище земель» [15, с.21]. На відміну від українського законодавства, Федеральний Закон Росії «Про державний кадастр нерухомості» закріплює положення, згідно з яким державний кадастр нерухомості – це «систематизоване зведення відомостей...» [16]. Це визначення об'єднало в собі складові частини поняття кадастру «відомості» та «документи».

У науковій літературі висловлено думку взяти за основу міжнародне визначення кадастру, запропоноване міжнародною організацією FIG, а саме: кадастр – це методично організований публічний реєстр даних про всі юридичні об'єкти на земній поверхні у межах певної країни або регіону, який ґрунтується на зніманні кордонів цих об'єктів [17, с.90]. Однак, необхідно наголосити, що визначення кадастру в Україні і в більшості країн із розвинутою економікою істотно відрізняються. На відміну від більшості про-

відних країн світу, у нас офіційно існує понад 10 кадастрів, а в усьому світі при всій розбіжності законодавства держав і згідно із специфікою підходів до побудови кадастрів явно проглядається тенденція до уніфікації поняття кадастру (мається на увазі, що в світовій практиці термін «кадастр» застосовується тільки стосовно земельного кадастру – прим. автора). Дослідники еволюції кадастру однастайні в тому, що у різних країнах спостерігаються значні термінологічні та змістовні розбіжності при розгляді питань кадастру та систем реєстрації, що зумовлено відмінностями правових систем різних країн, їх мовними і культурними особливостями, розмірами територій, різними адміністративними системами та історичним досвідом. В розвитку кадастру є багато спільного для окремих країн, а саме: засоби технічного і програмного забезпечення, технологія і методика ведення кадастрових робіт. Однак поряд з цим кожній країні притаманні свої національні ознаки: політика, економічна діяльність, правова система, забезпечення природними ресурсами і т.п., а тому кадастр кожної окремо взятої країни має свої особливості, а отже є національним.

Ще одним доказом того, що не слід сліпо копіювати кадастрову інфраструктуру інших країн, є те, що кадастрова інформація, на відміну від багатьох інших видів інформації загальнодержавного рівня, має чітко визначений юридичний статус – вона базується на законах України. Звичайно, потрібно уніфікувати інформаційні ресурси різних країн, однак це необхідно робити шляхом створення механізмів, які дозволяють сумісне використання їх інформаційних ресурсів. Тобто «внутрішня структура державних інформаційних ресурсів, – як влучно зазначає С.Ю. Марков, – може бути різною, однак повинні існувати процедури перетворення та комплексування останніх, щоб можна було використати ці ресурси для розв'язання міждержавних завдань» [18, с.46]. Тому варто зберегти різні види кадастрів, однак привести їх у певну взаємоузгоджену систему.

Варто зазначити, що науковці застосовують різні назви для означення поняття кадастру у відносинах використання та охорони природних ресурсів. Так, О.І. Крассов вживає назву «державні

кадастри у сфері природокористування та охорони навколишнього природного середовища». При цьому він виділяє три основні види державних кадастрів: державний кадастр природних ресурсів; державний кадастр відходів; державний кадастр особливо охоронюваних природних територій [19, с.152-154]. І.І. Каракаш застосовує назву «природоресурсові кадастри» [8, с.135]. Однак найчастіше в літературі використовується такий узагальнюючий термін, як «державні кадастри природних ресурсів» [9, с.31; 20, с.247].

Проаналізувавши наукову літературу, законодавчу базу України та використавши позитивний досвід зарубіжних країн, сформулюємо уніфіковане теоретичне визначення поняття «державний кадастр природного ресурсу»: державний кадастр природного ресурсу – це єдина державна система відомостей про просторове розміщення природного об'єкта, його економічний і правовий стан, природні, господарські, якісні, кількісні та інші характеристики, необхідні для управління цим об'єктом.

Державні кадастри природних ресурсів можна класифікувати на окремі види. Так, М.М. Бринчук класифікує державні кадастри природних ресурсів за окремими видами природних ресурсів і за територіями [21, с.270]. За територіальною ознакою – локальний (місцевий), регіональний, загальнодержавний. За окремими видами природних ресурсів і територіями: державний земельний кадастр; водний; лісовий; кадастр рослинного світу; тваринного світу; природних лікувальних ресурсів; родовищ і проявів корисних копалин; державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Існують також поняття одновидового і багатовидового кадастру [4, с.15]. Одновидовий кадастр включає дані про один об'єкт (земельна ділянка, родовище корисних копалин і т.п.). Багатовидовий кадастр містить дані про декілька об'єктів різного типу (наприклад, регіональний кадастр природних ресурсів).

За функціональним призначенням кадастри можна поділити на такі три основні групи [4, с.14-15]:

- податковий, або фіскальний – інформаційна система, призначена для визначення величини податку і забезпечує контроль та регулювання ринку земель та іншої нерухомості, здійснює підтримку органів, що займаються питанням оптимізації використання природних ресурсів, надає інформацію різним відомствам, діяльність яких пов'язана з природними ресурсами;

- правовий, або юридичний – інформаційна система, призначена для вирішення правових питань власності; він складається із двох частин: відомості про кожного власника і склад та характер прав, що йому належать; детальний опис природного об'єкта, який, як правило, включає його план та результати вимірів.

- багатоцільовий, який включає відомості різного виду. Багатоцільовий кадастр можна визначити як широкомасштабну громадсько-орієнтовану інформаційну систему для обслуговування державних органів, юридичних осіб та окремих громадян.

З огляду на таку класифікацію кадастрів, підсумовуємо, що державні кадастри природних ресурсів України мають багатоцільовий характер, оскільки містять відомості про правовий статус природних об'єктів, їх економічну оцінку, якісні та кількісні характеристики об'єктів кадастру, тобто поєднують юридичний кадастр та податковий із доповненням додатковою інформацією, що стосується об'єктів обліку.

Таким чином, не зважаючи на те, що чинним національним законодавством закріплено різні види державних кадастрів, так як враховані в кадастрах природні об'єкти різноманітні і потребують різних форм і методів кадастрового обліку, доцільно на доктринальному рівні закріпити уніфіковане визначення поняття «державний кадастр природних ресурсів». Це, перш за все, сприятиме визначенню та з'ясуванню суті державних кадастрів, по-друге, дасть змогу узгодити критерії і показники обліку природних ресурсів, застосовувати єдині підходи до їх економічної оцінки, визначити завдання щодо використання природних ресурсів на національному, регіональному і місцевих рівнях управління. Будь-який кадастр, незалежно від того, який природний об'єкт підлягає обліку в кадастрі, повинен включати наступні

складові частини, які відрізняють дані кадастрової системи від інших інформаційних систем: система реєстрації власників об'єктів власності (фізичних і юридичних осіб); механізми визначення кількісних і якісних характеристик об'єктів кадастру; методи економічної оцінки об'єктів кадастру.

1. Кулинич П. Державна реєстрація прав на земельку нерухомість та земельний кадастр: поняття, співвідношення та правові засади / Павло Кулинич // Юрид. журнал. – 2005. – № 11. – С. 35–42.
2. Юридична енциклопедія : в 6 т. / [Редкол. : Ю.С. Шемиченко (голова редкол.) та ін.] – К. : «Укр. енциклопедія», 2001. – 3 т. – 792 с.
3. Котик З.О. Кадастр : Курс лекцій / Котик З.О. – Львів : Каменяр, 2003. – 119 с.
4. Перович Л.М. Основи кадастру. Ч.1. / Л.М. Перович, Б.І. Волосяцький. – Коломия, 2000. – 128 с.
5. Рациональне використання надр / Сільченко В.І. – Кривий Ріг, 2002. – 84 с.
6. Арустамов Э. А. Природопользование : [Учебник] / Арустамов Э.А. – [5-е изд.]. – М. : Издательско-торговая корпорация «Дашков и Ко», 2003. – 312 с.
7. Войтенко С.П. Удосконалення топографо-геодезичного забезпечення та підготовки фахівців у галузі кадастру / С.П. Войтенко // Землевпорядний вісник. – 2002. – № 4. – С. 90–95.
8. Природноресурсове право України : [Навч. посіб.] / [за ред. І.І. Каракаша]. – К. : Істина, 2005. – 376 с.
9. Шевчук В.Я. Екологічне управління : [Підручник] / Шевчук В.Я., Саталкіна Ю.М., Білявський Г.О. та ін. – К. : Либідь, 2004. – 432 с.
10. Божук Т.І. Ландшафтний кадастр Українського Марморощу : автореф. дис. ... канд. техн. наук : спец. 05.24.04 / Т.І. Божук. – Львів, 2004. – 17 с.
11. Колотинская Е.Н. Правовые основы природно-ресурсовых кадастров в СССР / Колотинская Е.Н. – М., 1986. – 129 с.
12. Магазинчиков Т.П. Земельный кадастр / Магазинчиков Т.П. – Львов, 1987. – 423 с.
13. Теоретичні основи державного земельного кадастру : [Навч. посібник] / [М.Г. Ступень, Р.Й. Гулько, О.Я. Микула та ін.] ; за заг. ред. М.Г. Ступеня. – Львів : «Новий світ-2000», 2003. – 336 с.

14. *Ступень М.Г. Кадастр населених пунктів : [Підручник] / [Ступень М.Г., Гулько Р.Й., Микула О.Я., Шнік Н.Р.] – Львів : «Новий Світ-2000», 2004. – 392 с.*
15. *Грядя Э.А. Государственный земельный кадастр Российской Федерации: правовой аспект: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06 / Элеонора Александровна Грядя. – Саратов, 2001. – 198 с.*
16. *О государственном кадастре недвижимости: Федеральный Закон от 2.01.2000г. № 221-ФЗ // СЗ РФ. – 2007. – № 31. – Ст. 4017.*
17. *Войтенко С.П. Удосконалення топографо-геодезичного забезпечення та підготовки фахівців у галузі кадастру / С.П. Войтенко // Землевпорядний вісник. – 2002. – № 4. – С. 90–95.*
18. *Марков С.Ю. Загальносвітові тенденції розвитку кадастрових систем / С.Ю. Марков // Землевпорядний вісник. – 2003. – № 1. – С. 46–49.*
19. *Крассов О.И. Экологическое право : [Учебник] / Крассов О.И. – М. : Дело, 2001. – 768 с.*
20. *Костицький В. В. Екологія перехідного періоду: право, держава, економіка (Економіко-правовий механізм охорони навколишнього природного середовища в Україні) / Костицький В. В. – К., 2001. – 388 с.*
21. *Бринчук М. М. Экологическое право (право окружающей среды) : Учебник [для высших юрид. заведений] / Бринчук М. М. – М. : Юристь, 2002. – 688 с.*

Яремак З.В. Поняття та класифікація державних кадастрів природних ресурсів

В статті проведено характеристику існуючих у науковій літературі, нормативних актах, міжнародних документах визначень поняття державних кадастрів природних ресурсів та на основі їх порівняльного аналізу доведено відсутність єдиного підходу до розуміння змістових складових природоресурсових кадастрів. Запропоновано визначення поняття «державний кадастр природного ресурсу» та проведено класифікацію державних кадастрів.

Ключові слова: державні кадастри природних ресурсів, державний земельний кадастр, класифікація державних кадастрів.

Яремак З.В. Понятие и классификация государственных кадастров природных ресурсов

В статье исследовано характеристику существующих в научной литературе, нормативных актах, международных документах определений понятия государственных кадастров природных ресурсов и на основе их сравнительного анализа доказано отсутствие единого подхода к пониманию содержательных составляющих природно-ресурсовых кадастров. Предложено определение понятия «государственный кадастр природного ресурса» и проведена классификация государственных кадастров.

Ключевые слова: государственные кадастры природных ресурсов, государственный земельный кадастр, классификация государственных кадастров.

Yaremak Z.V. Definition and classification of state cadastres of natural resources

In the article the characteristics of existing scientific literature, law regulations, international instruments definitions of state cadastres of natural resources and on the basis of comparative analyses the lack of a unified approach to understanding the semantic components of nature resources cadastres. A definition of «state cadastres of natural resources» and the classification of state cadastres.

Keywords: state cadastres of natural resources, land cadastre, the classification of state cadastres of natural resources.